

Soạn bài: Miêu tả trong văn bản tự sự

Soạn bài: Miêu tả trong văn bản tự sự

I. Tìm hiểu yếu tố miêu tả trong văn bản tự sự

a. Đoạn trích kể lại chuyện vua Quang Trung đánh đồn Ngọc Hồi.

b. Đoạn trích kể ba sự việc chính:

- Vua Quang Trung cho ghép ván lại, cứ mười người khiêng một bức, rồi tiến sát đồn Ngọc Hồi.
- Quân Thanh bắn ra không trúng người nào, sau đó phun khói lửa.
- Quân của vua Quang Trung khiêng ván nhất tề xông lên mà đánh.
- Quân Thanh chống đỡ không nổi, tướng nhà Thanh là Sâm Nghi Đổng thất cổ chết. Quân Thanh đại bại.

c. Nếu chỉ kể lại sự việc diễn ra như trong sách đã dẫn thì câu chuyện không sinh động, vì chỉ đơn giản kể lại các sự kiện.

So với đoạn trích thì trận đánh được tái hiện lại một cách sinh động nhờ những yếu tố miêu tả.

II. Luyện tập

Câu 1:

a. Trong đoạn trích *Chị em Thuý Kiều*: Có một câu tả cảnh (*Êm đềm trướng rủ màn che*); còn lại chủ yếu là các hình ảnh tả tài sắc của Thuý Kiều và vẻ đẹp của Thuý Vân. Các hình ảnh thể hiện vẻ đẹp của thiên nhiên được lấy để khắc hoạ vẻ đẹp của hai nhân vật chứ không phải để tả thiên nhiên. Đây là đặc điểm ước lệ của văn học trung đại.

Trong đoạn trích *Cảnh mùa xuân*:

- Chú ý các hình ảnh tả cảnh: *con én đưa thoi; Cỏ non xanh tận chân trời; Cành lê trắng điểm một vài bông hoa; Ngõn ngang gò đồng kéo lên; Thoi vàng vó rắc, tro tiền giấy bay; Tà tà bóng ngả về tây; phong cảnh có bề thanh thanh; Nao nao, dòng nước uốn quanh; Dịp cầu nho nhỏ cuối ghènh bắc ngang.*

• Tả người: *Gần xa nô nức yến anh; Dập dìu tài tử giai nhân; Ngựa xe như nước, áo quần như nêm; Chị em thơ thẩn dan tay ra về.*

b. Nguyễn Du sử dụng yếu tố miêu tả trong việc khắc hoạ vẻ đẹp

của hai chị em Thuý Kiều. Nhờ yếu tố miêu tả, tác giả đã làm nổi bật vẻ đẹp khác nhau giữa hai chị em Thuý Kiều: đó là vẻ đẹp phúc hậu của Thuý Vân, vẻ đẹp mặn mà của Thuý Kiều.

Câu 2: Viết đoạn văn kể về việc chị em Thuý Kiều đi chơi trong buổi chiều ngày Thanh minh dựa vào đoạn trích "Cảnh ngày xuân".

Ngày tháng thấm thoát như thoi đưa, mới xuân về mà đã sang tiết tháng ba. Nhân ngày Thanh minh đẹp trời, chị em Thuý Kiều cùng nhau đi tảo mộ, hòa vào dòng người nhộn nhịp ngựa xe ngược xuôi nô nức. Đến buổi chiều, mặt trời đã xế đằng tây, chị em Thuý Kiều cùng nhau ra về. Họ lững thững đi dọc theo dòng suối nhỏ chạy uốn lượn quanh co, phía cuối dòng suối có một chiếc cầu nhỏ bắc ngang. Phong cảnh nơi đây trong buổi chiều tà thật là thanh tĩnh và thoang thoảng buồn.

Câu 3: Viết một đoạn văn giới thiệu về vẻ đẹp của chị em Thuý Kiều.

Gợi ý: Không nên dùng lại y nguyên những hình ảnh ước lệ trong đoạn trích Chị em Thuý Kiều để giới thiệu mà phải biết liên tưởng từ những hình ảnh gợi tả mà tác giả sử dụng để làm nổi bật vẻ đẹp của hai nhân vật này theo cảm nhận của riêng mình. Chú ý đảm bảo mạch giới thiệu theo câu chuyện (ở đây là việc giới thiệu về gia đình Thuý Kiều, trình tự giới thiệu từ Thuý Vân đến Thuý Kiều, từ vẻ đẹp hình thức đến tài hoa,...).